

Vodič za pravilnu provedbu službenih kontrola materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom

**Bojan Vidović, dipl.iur.
Ekspert PLAC III projekta**

Uvodna napomena

- **Sadržaj ovoga vodiča nije pravno obvezujući**
- **Tumačenja nacionalnog zakonodavstva koje u pravni poredak Republike Srbije prenosi odgovarajuće pravne propise Europske unije može dati samo nadležno tijelo odnosno stvarno i mjesno nadležni sud u odgovarajućem postupku za svaki pojedinačni slučaj**
- **Tumačenja pravnih propisa na razini Europske unije isključiva je zadaća Suda Europske unije, a čija sudska praksa obvezuje sve države članice Europske unije, kao i države kandidate za članstvo u Europskoj uniji u postupku pristupanja Europskoj uniji**

PODRUČJE PRIMJENE

- **Cilj ovoga vodiča je olakšati provedbu službenih kontrola materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom**
- **Ovaj vodič nema za cilj zamijeniti važeće nacionalno zakonodavstvo kojim su uređene pojedine kategorije materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom, kao niti nacionalno zakonodavstvo kojim se uređuju službene kontrole materijala i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom**
- **Ovaj vodič primjenjuje se na sve materijale i predmete koji dolaze u neposredan dodir s hranom koji podliježu službenim kontrolama, neovisno o tome da li se službene kontrole provode prilikom uvoza u Republiku Srbiju ili nakon stavljanja na tržište Republike Srbije**

PRAVNA OSNOVA I KLJUČNI DIONICI

- **Zakon o predmetima opšte upotrebe („Službeni glasnik” Republike Srbije, br. 25/2019)**
- **Zakon o bezbednosti hrane („Službeni glasnik” Republike Srbije, br. 41/09 i 17/19)**
- **Pravilnik o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte uporabe koji se mogu stavljati u promet („Službeni list SFRJ”, br. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89, 18/91)**
- **Nadležnost za provedbu - Ministarstvo zdravlja i sanitarna inspekcija**
- **Nadzori - na unutarnjem tržištu i na granici prilikom uvoza u Republiku Srbiju**
- **Suradnja sa ovlašćenim laboratorijima (25)**
- **Nije imenovan nacionalni referentni laboratorij za predmete i materijale u dodiru s hranom u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004**

PROCJENA RIZIKA

- **Zajednički elementi procjene rizika - Zakon o inspekcijskom nadzoru ("Službeni glasnik RS", broj 36/15, 44/18 i 95/18) i Uredba o zajedničkim elementima procjene rizika u inspekcijskom nadzoru (Sl. glasnik RS br. 81/15)**
- **Posebne elemente procjene rizika i učestalost obavljanja inspekcijskog nadzora na osnovu procjene rizika, kao i posebne kriterije procjene rizika - Pravilnik o posebnim elementima procjene rizika, posebnim kriterijima za procjenu rizika, učestalost obavljanja inspekcijskog nadzora na osnovu procjene rizika i posebnim elementima plana inspekcijskog nadzora iz djelokruga sanitarne inspekcije (Sl. glasnik RS br. 94/18)**

PROCJENA RIZIKA

- **Navedenim pravilnikom propisano je da se inspekcijski nadzor sanitarne inspekcije temelji na procjeni rizika, koja se obavlja u tijeku pripreme plana inspekcijskog nadzora i prije i u tijeku inspekcijskog nadzora sanitarnog inspektora.**
- **Nadalje, procjena rizika u tijeku pripreme plana inspekcijskog nadzora sanitarne inspekcije, obavlja se na temelju praćenja i analize stanja u području pod nadzorom sanitarne inspekcije, identifikacijom rizika i procjenom težine štetnih posljedica i vjerojatnošću njihovog nastanka**
- **Službene kontrole materijala i predmeta u dodiru s hranom utemeljene su na načelu analize rizika (članak 6. Zakona o bezbednosti hrane).**

PLANOVI SLUŽBENIH KONTROLA

- **Pravna osnova za donošenje višegodišnjih planova službenih kontrola odnosno godišnjeg plana službenih kontrola kao i program monitoringa sigurnosti hrane, koji se donosi do kraja tekuće za narednu godinu, a finansijska sredstva za njegovu provedbu osiguravaju se u državnom proračunu (članak 69. Zakona o bezbednosti hrane)**
- **Uzorkovanje i ispitivanje u okviru službenih kontrola, ministar nadležan za zdravstvo ovlašten je pobliže urediti metode uzorkovanja i ispitivanja hrane u postupku službene kontrole (članak 70. Zakona o bezbednosti hrane)**
- **pravnu osnovu za usklađivanje zakonodavstva u području materijala i predmeta u dodiru s hranom (ministar zdravlja, uz suglasnost ministra poljoprivrede – članak 26.)**

Propisi Europske unije u području materijala i predmeta u dodiru s hranom

- **Uredba (EZ) br. 1935/2004 o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom**
- **Uredba Komisije (EZ) br. 2023/2006 o dobroj proizvođačkoj praksi za materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom**
- **Uredba Komisije (EZ) br. 1895/2005 o zabrani uporabe određenih epoksi derivata u materijalima i predmetima namijenjenim neposrednom dodiru s hranom**
- **Uredba Komisije (EZ) br. 450/2009 o aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima namijenjenim neposrednom dodiru s hranom**
- **Uredba Komisije (EZ) br. 282/2008 o recikliranim plastičnim materijalima i predmetima namijenjenim neposrednom dodiru s hranom**

Propisi Europske unije u području materijala i predmeta u dodiru s hranom

- **Uredba Komisije (EU) br. 10/2011 o plastičnim materijalima i predmetima namijenjenim neposrednom dodiru s hranom**
- **Uredba Komisije (EU) br. 284/2011 o utvrđivanju posebnih uvjeta i detaljnih postupaka za uvoz plastičnih kuhinjskih proizvoda od poliamida i melamina podrijetlom ili isporučениh iz Narodne Republike Kine i Posebnog upravnog područja Hong Kong, Kina**
- **Direktiva Komisije 2007/42/EZ o materijalima i predmetima izrađenim od regenerirane celulozne folije koji dolaze u neposredan dodir s hranom**
- **Direktiva Vijeća 84/500/EEZ o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na keramičke proizvode koji dolaze u dodir s hranom**

Propisi Europske unije u području materijala i predmeta u dodiru s hranom

- **Direktiva Komisije 93/11/EEZ o otpuštanju N-nitrozamina i prekursora N-nitrozamina iz duda za bočicu i duda varalica od elastomera ili gume**
- **Direktiva Vijeća 78/142/EEZ o materijalima i predmetima koji sadrže vinil klorid monomer koji dolaze u dodir s hranom**
- **Direktiva Vijeća 85/572/EEZ o utvrđivanju popisa modelnih otopina za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i proizvoda koji dolaze u dodir s hranom**
- **Direktiva Vijeća 82/711/EEZ o utvrđivanju osnovnih pravila potrebnih za ispitivanje migracije sastojaka plastičnih materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom**

Propisi Europske unije u području službenih kontrola

- **Područje službenih kontrola materijala i predmeta u dodiru s hranom uređeno Uredbom (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim nadzorima koji se provode radi provjere pridržavanja propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja (SL L 165/1 od 30. travnja 2004.)**
- **od 1. siječnja 2020. godine te će ju zamijeniti Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017.)**

Monitoring materijala i predmeta u dodiru s hranom kao sastavni dio službene kontrole

- **Monitoring - sustavno laboratorijsko ispitivanje radi praćenja zdravstvene ispravnosti, odnosno sukladnosti, predmeta opće uporabe je provođenje niza planiranih aktivnosti koje se odnose na uzimanje uzoraka za ispitivanje i praćenje različitih parametara u određenom vremenskom intervalu zbog uvida u zdravstvenu ispravnost i sukladnost predmeta opće uporabe i njihov mogući štetni utjecaj na zdravlje ljudi, kao i uvid u pravilnu primjenu važećih propisa**
- **Monitoring - sastavni dio službene kontrole koje provode nadležna tijela prema propisanom djelokrugu**
- **Sustav monitoringa u Srbiji - ministar zdravlja, na prijedlog Instituta za javno zdravlje Srbije, donosi Program monitoringa najkasnije do 30. rujna tekuće godine za narednu godinu.**

Monitoring - nastavak

- **Na osnovi navedenog Programa, instituti i zavodi za javno zdravlje donose planove provedbe Programa monitoringa na području na kojem su osnovani, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine za narednu godinu i provode ih u suradnji sa sanitarnom inspekcijom.**
- **Financijska sredstva za provedbu Monitoringa osiguravaju se u državnom proračunu Republike Srbije.**
- **Program monitoringa i planovi za provedbu monitoringa dostupni su javnosti, elektronskim putem ili, kada je to pogodno, na neki drugi način.**

Monitoring - nastavak

- **Nužno je da monitoring sadrži upute za postupanje sanitarnih inspektora, svrhu postupanja, važeći zakonodavni okvir, način uzimanja uzoraka (vrsta i količina) i mjesta provedbe monitoringa (kod proizvođača, uvoznika i u maloprodaji), ali i opsege analiza koje će raditi laboratoriji**
- **Vrste uzoraka za monitoring u tekućoj godini odabiru se (mogu se odabrati) na temelju rezultata monitoringa koji je proveden u prethodnoj godini te temeljem prijedloga ovlaštenog/ih laboratorija, uzimajući u obzir i procjenu rizika**
- **U slučaju da se laboratorijskim ispitivanjem utvrdilo da je uzorak zdravstveno neispravan, sanitarni inspektor je u obvezi poduzeti mjere u skladu sa člankom 107. Zakona o predmetima opšte upotrebe**

Općenito o provedbi službenih kontrola materijala i predmeta u dodiru s hranom

- **Članak 24. Uredbe 1935/2004 - provedba službene kontrole u skladu s odgovarajućim propisima Europske unije koji se odnose na službene kontrole hrane i hrane za životinje**
- **do 31. prosinca 2019. u skladu sa Uredbom (EZ) br. 882/2004 o službenim kontrolama**
- **od 1. siječnja 2020. godine u skladu sa Uredba (EU) 2017/625 o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima**
- **U provedbi službenih kontrola, državama članicama Europske unije pomažu Referentni laboratorij Europske unije za materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom i nacionalni referalni laboratoriji osnovani u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004, u cilju postizanja visoke kvalitete i ujednačenost analitičkih rezultata**

Kriteriji u vezi utrdivanja rizika za obavljanje službenih kontrola

- **Službene kontrole materijala i predmeta u dodiru s hranom utemeljene su na načelu analize rizika (članak 6. Zakona o bezbednosti hrane)**
- **Članak 3. Uredbe 882/2004/EZ - opće obveze u vezi s organizacijom službenih kontrola - redovito provođenje službenih kontrola, ovisno o riziku i s odgovarajućom učestalosti**
- **identificirani rizici u vezi sa subjektima u poslovanju koji bi mogli utjecati na ispravnost**
- **ranije ponašanje subjekata u vezi s poštivanjem važećih propisa**
- **pouzdanost vlastitih provjera koje su već provedene**
- **informacije koje bi mogle ukazivati na nepoštivanje**

Kategorizacija rizika

- **Kategorizacija rizika u vezi s materijalima i predmetima u dodiru s hranom**
- **vrste materijala i predmeta u dodiru s hranom**
- **da li subjekt pored djelatnosti sa materijalima i predmetima u dodiru s hranom obavlja I neku drugu djelatnost koja bi mogla biti od utjecaja**
- **uspostava dobre proizvođačke prakse**
- **ranije ponašanje subjekata posebno u vezi sa propisima kojima su uređeni materijali i predmeti u dodiru s hranom**
- **učestalost prijava potrošača ili druga saznanja o mogućim nepoštivanjem važećih propisa**
- **učestalost i vrsta RASFF notifikacija**
- **preporuke Ureda za hranu i veterinarstvo Europske komisije (FVO).**

POVEZIVANJE RIZIKA – HRANA I MATERIJALI I PREDMETI

- **Procjena rizika može se vezati uz procjenu rizika za subjekte u poslovanju s hranom te se procjena rizika za materijale i predmete ne izrađuje, već je dio procjene rizika za subjekte u poslovanju s hranom (npr. Slovačka)**
- **U pojedinim državama procjena rizika za materijale i predmete i hranu radi se odvojeno i kategorizira različito (npr. Litva i Portugal)**

LITVA – PROCJENA RIZIKA

Kategorija rizika	Učestalost službenih kontrola	
	Materijali i predmeti	Hrana
Visok	2 puta godišnje	1 puta godišnje
Srednji	1 puta godišnje	Svake 2 godine
Nizak	Svake 3 godine	Svake 3 godine
Jako nizak	Neprijmjenjivo	Svakih 6 godina

PORTUGAL PROCJENA RIZIKA

Kategorija rizik	Učestalost službenih kontrola
I	Materijali i predmeti
Visok	Varira od svaka 3 mjeseca do svake godine
Srednji	Svake 3 godine
Nizak	Svakih 5 godina

Višegodišnje strategije

- **U pojedinim državama procjena rizika je osnova za izradu posebnih višegodišnjih strategija za materijale i predmete u dodiru s hranom (npr. Danska za razdoblje 2005. – 2008. godine), s posebnim naglaskom na nadzor dokumentacije, sljedivosti i uputa za uporabu, kao 3 nedostatka za koje je analizom utvrđeno da su najučestaliji**
- **Plan temeljen na riziku, uključujući inspekcije i uzorkovanja, priručnike, smjernice i kontrolne popise (check list) dostupne inspektorima osiguravaju provedbu kontrolnih aktivnosti na ujednačen i sustavan način.**

Provedba službenih kontrola na ujednačen i sustavan način

- **Plan temeljen na riziku, uključujući inspekcije i uzorkovanja, priručnike, smjernice i kontrolne popise (check list) dostupne inspektorima osiguravaju provedbu kontrolnih aktivnosti na ujednačen i sustavan način**

Višegodišnji plan službenih kontrola i godišnji planovi službenih kontrola

- **Višegodišnji nacionalni plan službenih kontrola - obveza prema Uredbi (EZ) br. 882/2004 o službenim kontrolama i Odluci Komisije od 21. svibnja 2007. o smjernicama za pomoć državama članicama u pripremi jedinstvenog integriranog višegodišnjeg nacionalnog plana kontrola predviđenog Uredbom (EZ) br. 882/2004**
- **Višegodišnji plan - izrada u suradnji svih nadležnih tijela zajedno (Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo zdravlja Republike Srbije)**
- **Višegodišnji nacionalni plan službenih kontrola mora sadržavati i dio koji se odnosi na materijale i predmete u dodiru s hranom**
- **Na temelju višegodišnjeg plana izrađuju se pojedinačni planovi službenih kontrola**

Pojedinačni godišnji planovi

- **Sadrže opće informacije vezane za strukturu i organizaciju sustava službene kontrole, plan ostalih aktivnosti te postavlja konkretne ciljeve i prioritete tijekom vremenskog razdoblja za koji je izrađen**
- **Pojedinačni godišnji planovi - fleksibilni i pružaju odgovore na određena pitanja**
- **što se obuhvaća službenom kontrolom (koje kategorije materijala i predmeta uzimajući u obzir procjenu rizika) kao polaznu točku?**
- **gdje se provode službene kontrole (uvoznici, proizvođači, veleprodaja, maloprodaja)?**
- **Što će biti predmetom službenih kontrola (tvari u materijalima i predmetima, izjava o sukladnosti, sljedivost, označivanje, dobra proizvođačka praksa itd.)?**
- **kako provoditi službene kontrole (dokumentacijski, identifikacijski i fizički pregledi (analize)?**

Specijalizacija inspektora

- **Provedba službenih kontrola od strane specijaliziranih inspektora**
- **Zbog velikog broja propisa koima su uređeni materijali i predmeti te povezanost tog područja sa propisima o hrani i službenim kontrolama hrane, uzimajući u obzir specifičan pristup koji se očituje u procjeni rizika kao temeljne postavke za planiranje i provedbu službenih kontrola, uputno je da službene kontrole materijala i predmeta obavljaju sanitarni inspektori specijalizirani za provedu službenih kontrola u ovom području**
- **Uža specijalizacija u smislu navedenoga podrazumijeva kontinuiranu edukaciju sanitarnih inspektora koji provode službene kontrole (edukacije kao vanjske tako i interne). Uža specijalizacija u provedbi službenih kontrola predmetom je i provjera od strane Ureda za hranu i veterinarstvo Europske komisije**

Provedba službenih kontrola nad Uredbom (EZ) br. 1935/2004 o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom

- **Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:**
- **opći uvjeti proizvodnje (proizvodnja u skladu s dobrom proizvođačkom praksom)**
- **posebni zahtjevi za aktivne i inteligentne materijale i predmete**
- **izjava o sukladnosti**
- **sljedivost**
- **označivanje, oglašavanje i prezentiranje**
- **nacionalnih posebnih mjera (neharmonizirano zakonodavstvo)**

Provedba službenih kontrola nad Uredbom Komisije (EZ) br. 2023/2006 o dobroj proizvođačkoj praksi

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **u svim sektorima i svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije materijala i predmeta izuzev proizvodnje početnih sirovina,**
- **sustav osiguranja kakvoće**
- **službena kontrola sustava kontrole kakvoće**
- **dokumentacija**
- **detaljna pravila dobre proizvođačke prakse (tiskarske boje i sustav osiguranja kvalitete postupka recikliranja za plastiku)**

Provedba službenih kontrola nad Uredbom Komisije (EZ) br. 1895/2005 o zabrani uporabe određenih epoksi derivata

- **Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:**
- **pisana izjava (u fazama stavljanja na tržište, osim u fazama maloprodaje, materijali i predmeti koji sadrže **BADGE** i njegove derivate moraju biti popraćeni pisanom izjavom u skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) br. 1935/2004 (izjava o sukladnosti),**
- **za dokazivanje takve usklađenosti mora biti dostupna odgovarajuća dokumentacija**
- **postojanje pisane izjave i dokumentacije ne isključuje uzorkovanje radi provjere poštivanja vrijednosti granične specifične migracije u materijalima i predmetima/ zabrane uporabe i/ili prisutnosti epoksiderivata u proizvodnji**

Provedba službenih kontrola nad Uredbom Komisije (EZ) br. 450/2009 o aktivnim i inteligentnim materijalima i predmetima

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **opći zahtjevi iz članka 3. Uredbe (EZ) br. 1935/2004, posebni zahtjevi iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 1935/2004**
- **zahtjevi za označivanje iz članka 15. stavka 1. točke (e) Uredbe (EZ) br. 1935/2004**
- **zahtjevi u pogledu sastava utvrđenim u poglavlju II. Uredbe Komisije (EZ) br. 450/2009**
- **ispunjavanje zahtjeva u pogledu označivanja i izjave utvrđenim u poglavljima III. i IV. Uredbe Komisije (EZ) br. 450/2009,**
- **ispunjavanje zahtjeva u vezi dodatnih pravila o označivanju (u svim fazama stavljanja na tržište, osim u maloprodaji)**
- **izjava o sukladnosti i popratna dokumentacija.**

Provedba službenih kontrola nad provedbom Uredbe Komisije (EZ) br. 282/2008 o recikliranim plastičnim materijalima i predmetima

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- označavanje materijala i predmeta od reciklirane plastike**
- izjava o sukladnosti i vođenje evidencije**
- postrojenja za reciklažu i izvođača pretvorbe (sustav sustav osiguranja kvalitete mora udovoljavati detaljnim pravilima navedenim u Prilogu Uredbi (EZ) br. 2023/2006)**
- provjera je li postupak recikliranja u skladu s odobrenim postupkom te koristi li se učinkoviti sustav osiguranja kvalitete u skladu s Uredbom (EZ) br. 2023/2006.**
- nositelj odobrenja izvješćuje nadležna tijela države članice o reciklažnom ili proizvodnom postrojenju**

Provedba službenih kontrola nad provedbom Uredba Komisije (EU) br. 10/2011 o plastičnim materijalima i predmetima

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **ispunjavanje odgovarajućih zahtjeva iz članka 3. Uredbe (EZ) br. 1935/2004 (opći zahtjevi)**
- **ispunjavaju zahtjeve za označivanje iz članka 15. Uredbe (EZ) br. 1935/2004**
- **ispunjavaju zahtjeve sljedivosti iz članka 17. Uredbe (EZ) br. 1935/2004**
- **proizvedeni su u skladu s dobrom proizvođačkom praksom**
- **zahtjevi o sastavu i izjavi o sukladnosti**
- **posebni zahtjevi za tvari (granica specifične migracije, granica globalne migracije, ograničenja)**
- **izjava o sukladnosti i prateća dokumentacija (u svim fazama prodaje, osim maloprodaje, na raspolaganju mora biti pisana izjava o sukladnosti u skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) br. 1935/2004)**

Provedba službenih kontrola nad Direktivom Komisije 2007/42/EZ o materijalima i predmetima izrađenim od regenerirane celulozne folije

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

•svim fazama stavljanja na tržište, osim u fazi maloprodaje, materijali i predmeti izrađeni od regenerirane celulozne folije moraju biti popraćeni deklaracijom u pisanom obliku u skladu s člankom 16. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1935/2004.

•službene kontrole u proizvodnji - korištenje tvari odobrenih za proizvodnju regenerirane celulozne folije (Prilog II.) - regenerirana celulozna folija bez premaza i regenerirana celulozna folija s premazom dobivenim od celuloze

Provedba službenih kontrola nad provedbom Direktive Vijeća 84/500/EEZ o keramičkim proizvodima koji dolaze u dodir s hranom

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

• u fazama stavljanja na tržište, do i uključujući fazu maloprodaje, keramički proizvodi koji još nisu u dodiru s hranom moraju biti popraćeni pisanom izjavom u skladu s člankom 16. Uredbe (EZ) br. 1935/2004

• tu izjavu izdaje proizvođač ili prodavatelj s poslovnim nastanom u Europskoj uniji i ona mora sadržavati informacije utvrđene u Prilogu III. ovoj Direktivi.

Provedba službenih kontrola nad provedbom Direktive Komisije 93/11/EEZ o otpuštanju N- nitrozamina i prekursora N-nitrozamina iz duda za bočicu i duda varalica od elastomera ili gume

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **uzorkovanje duda za bočicu i duda varalica od elastomera ili gume**

Provedba službenih kontrola nad provedbom Direktive 78/142/EEZ Vijeća o materijalima i predmetima koji sadrže vinil klorid monomer

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **uzorkovanje materijale i predmete koji sadrže vinil klorid monomer koji dolaze u dodir s hranom**

Posebности službenih kontrola nad provedbom Uredbe Komisije (EU) br. 284/2011 o uvozu plastičnih kuhinjskih proizvoda od poliamida i melamina podrijetlom ili isporučenih iz Narodne Republike Kine i Posebnog upravnog područja Hong Kong, Kina

Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:

- **uvjeti uvoza (uvoz je moguć samo ako uvoznik nadležnom tijelu za svaku pošiljku dostavi propisno ispunjenu izjavu kojom potvrđuje da isporuka ispunjava propisane zahtjeve i priloži laboratorijsko izvješće),**
- **prethodna najava pošiljaka (na mjestu prvog unosa predviđeni datum i vrijeme fizičkog prispjeća pošiljaka, najmanje dva radna dana unaprijed)**
- **kontrole na mjestu prvog unosa ((a) dokumentacijske preglede za sve pošiljke u roku od dva radna dana od vremena njihova prispjeća; (b) identifikacijske i fizičke preglede, uključujući laboratorijsku analizu 10 % pošiljaka nastavak prijevoza (u očekivanju rezultata pregleda))**
- **puštanje u slobodni promet**

Izvještavanje - Uredba Komisije (EU) br. 284/2011

Uredba Komisije (EU) br. 284/2011 predviđa poseban sadržaj i posebnu dinamiku izvještavanja Europske komisije o čemu je potrebno voditi računa. Granična sanitarna inspekcija bit će u obvezi voditi evidenciju o sljedećem:

- (a) podaci o svakoj pregledanoj pošiljci, uključujući veličinu, izraženo kao broj predmeta i zemlju podrijetla;**
- (b) broj pošiljaka podvrgnutih uzorkovanju i analizi;**
- (c) rezultati provedenih službenih kontrola.**

• Nakon što Republika Srbija postane članica Europske unije, izvješća će se dostavljati Europskoj komisiji tromjesečno, i to do kraja mjeseca nakon svakog tromjesečja

Neharmonizirani materijali i predmeti u dodiru s hranom

- **Neharmonizirani materijali i predmeti - ljepila, pluto, guma, staklo, metali i slitine, papir i karton, silikoni, tekstil, lakovi i premazi, vosak i drvo**
- **subjekti u poslovanju također su odgovorni za sigurnost materijala i predmeta te se na njih i u tom slučaju primjenjuje odredba članka 3. Uredbe (EZ) br. 1935/2004.**
- **Službene kontrole zasnivaju se na sljedećim elementima:**
 - **(a) dokumentacijske preglede;**
 - **(b) identifikacijske i fizičke preglede, uključujući laboratorijsku analizu.**
- **Zajednički istraživački centar Europske komisije (eng Joint Research center (JRC) - izvještaj o neharmoniziranim materijalima i predmetima u Eurospkoj uniju**
- **<https://ec.europa.eu/jrc/en/science-update/mapping-industry-and-regulatoryframeworks-food-contact-materials-support-better-regulation>**

Koordinirani programi službenih kontrola s ciljem utvrđivanja raširenosti određenih tvari koje migriraju u hranu iz materijala i predmeta koji dolaze u dodir s hranom

- **Preporuka Komisije (EU) 2019/794 od 15. svibnja 2019. o koordiniranom prog Službene kontrole prema navedenoj preporuci zasnivaju se na sljedećim elementima:**
- **provedba službenih kontrola na temelju koordiniranog programa (plana)**
- **opći je cilj službenih kontrola utvrditi raširenost tvari koje migriraju u hranu iz materijala u dodiru s hranom ili prisutnost tih tvari**
- **službene kontrole točno određenih tvari i točno određenih materijala i predmeta**
- **obveza pridržavanja najmanjeg ukupnog broja uzoraka (25, 50, 75 i 100)**
- **uzorkovanje bi trebalo obuhvaćati mjesto uvoza, kao i unutarnje tržište, uključujući uzorkovanje na veleprodajnim i distribucijskim mjestima**

Tvari koje se ispituju i materijal u dodiru s hranom koji se uzorkuje

Tvari koje treba ispitati	Materijal u dodiru s hranom koji se uzorkuje
Primarni aromatski amini (PAA)	Plastični stolni i kuhinjski pribor i tiskani materijali u dodiru s hranom, uključujući papir i karton
Formaldehid i melamin	Plastični stolni i kuhinjski pribor, uključujući nekonvencionalni plastični kuhinjski i stolni pribor, kao što su šalice za kavu koje se mogu upotrijebiti više puta i u kojima se u plastici upotrebljavaju aditivi koji se dobivaju iz prirodnih izvora kao što je bambus
Fenol	Plastični kuhinjski i stolni pribor; lakirani ili premazani materijali i tiskana ambalaža od plastike, papira i kartona
Bisfenoli uključujući BPA i	Polikarbonatna plastika (BPA) i polietersulfonska plastika (BPS); premazana metalna ambalaža (npr. limenke, poklopci)
Ftalati i plastifikatori bez ftalata	Plastični materijali i predmeti, posebno proizvodi u kojima se upotrebljava polivinil klorid, kao što su toplooblikovane ploče, savitljive ambalaže i cijevi; poklopci i zatvarači
Fluorirani spojevi	Materijali i predmeti od papira i kartona, uključujući one koji se upotrebljavaju za zamatanje brze hrane, hrane za van i pekarskih proizvoda te vrećice za pripremu kokica u mikrovalnoj pećnici
Metali	Keramički, emajlirani, stakleni i metalni kuhinjski i stolni pribor, uključujući zanatski i tradicionalno proizvedene materijale i predmete
Ukupna migracija	Nekonvencionalni plastični kuhinjski i stolni pribor, kao što su šalice za kavu koje se mogu upotrijebiti više puta i u kojima se u plastici upotrebljavaju aditivi koji se dobivaju iz prirodnih izvora kao što je bambus

Uloga laboratorija ovlaštenih za obavljanje ispitivanja za potrebe službenih kontrola i nacionalnog referalnog laboratorija u provedbi službenih kontrola

- **Nadležna tijela određuju službene laboratorije za obavljanje laboratorijskih analiza, ispitivanja i dijagnosticanja na uzorcima koji se uzimaju tijekom službenih kontrola**
- **Države članice određuju jedan ili više nacionalnih referentnih**
- **Jedan laboratorij može biti određen kao nacionalni referentni laboratorij za više država članica Europske unije**
- **Analizu uzoraka trebali bi provoditi nacionalni referentni laboratoriji**

ZAKLJUČAK

- **U odnosu na inspekcijske nadzore odnosno službene kontrole, Zakon o predmetima opšte uporabe i Zakon o bezbednosti hrane („Službeni glasnik” Republike Srbije, br. 41/09 i 17/19) predstavlja dobru početnu poziciju za provedbu inspekcijskih nadzora odnosno službenih kontrola**
- **još uvijek nije donesen višegodišnji plan službenih kontrola odnosno godišnji planovi službenih kontrola (zadnje aktivnosti u tom smislu provedene su u 2016. godini u okviru PLAC II projekta), iste je potrebno bez odgode izraditi i započeti s njihovom provedbom**
- **Imenovati/ovlastiti nacionalni referentni laboratorij za predmete i materijale u dodiru s hranom u skladu s Uredbom (EZ) br. 882/2004**